

gyvenime minimalistas, kūryboje - maksimalistas

Algirdo Griniaus tapybos darbus pamačiau viename privačiame dailės salone. Personalinė mini paroda, kurioje buvo eksponuojami įvairių laikotarpių kūriniai. Tik vieną kitą buvo galima įsigyti, prie daugelio kabojo užrašas „Neparduodama“. Salono savininkė paaiškino, kad šie darbai keliaus į parodą Vokietijoje. Po kiek laiko Algirdo Griniaus paveikslai buvo eksponuoti Dailės galerijoje miesto dailininkų parodoje.

Šiandien jis - mano pašnekovas.

- Visų pirma „pristatykite“ savo darbus.

- Mano paveikslai neturi „aukso vidurio“. Juos arba priima, arba iš karto atmeta. Gali žmogui aiškinti kiek nori, vis tiek nieko nepadės. Jis sakys: „Aš nesuprantu“. Pasaulis harmoningas: šalia gėrio-blogis, šalia grožio - bjaurumas. Be vieno negali būti kito. Tas pats ir mano paveiksluose. Bjaurumas siužete ir spalvinis grožis gimdo harmoniją. Kiekvienas, žiūrintis į paveikslą, randa savo. Vaidiškai sako: „Aš tą pasaką skaičiau“. Kai kurie suaugę: „Kiek daug liaudiškumo“. Gal jiems mano technika kai kuriose paveikslo vietose primena margutį? Jei gyvenčiau Armėnijoje, pieščiau žmones kumpomis nosimis ir man sakytų: „Koks armėniškumas!“. Tiesa, lietuviams labiau patinka pilkos spalvos. Kartais primargini, ir tuos paveikslus tuojau nuperka užsieniečiai. Viena iš mano nuostatų yra ir darbuose, ir gyvenime neprarasti humoro jausmo. Gaila, kad kai kurių humoro jausmas tuojau dingsta, kai pradėdi kalbėti apie juos.

- Jūsų darbai sudėtingi, daugiaprasmiški, reikalaujantis ilgo ir atidaus žiūrėjimo.

- Tai juodas darbas, nes piešiamas kiekvienas centimetras. Paveikslas turi būti paveikslas, o ne vien tapyba ar piešinys. Jis turi būti monumentalus, bet tai nepriklauso nei nuo dydžio, nei nuo spalvų. Tikrą paveikslą pažinsi iš karto. Dabar dažniau sutiksi minimalizmo tapybą - minimum pastangų, maksimum pelno. Kai dirbi iš dūšios, tai tiesiog įlendi į tą paveikslą. Visas supermodernizmas, instaliacijos, laidų vedžiojimas, vamzdžių lankstymas pagaliau vėl sugrįžta prie tikrosios tapybos. Atsibosta dažų tąskydas. Tuo momentu įdomu, kaip koks atrakcionas. Gali taip dirbti porą metų, trejus, o po to pagalvoji: „Ką aš paliksiu?“. Tada imi į rankas teptuką, kuris tarši rankos pratęsimas, grįžti prie dažų, prie molberto. Visi di-

dieji pasaulio menininkai didžiulę reikšmę teikė technikai. Tapybos darbui viskas turi būti paruošta puikiai: ir dažai, ir gruntas, ir drobė. Sakykim, bus gruntas prastas, nieko neišeis. Tiesa, yra ir tokių, kurie tapo gūšiu ir dedasi dideliais dailininkais. Kaip gyvenimas, taip ir tapyba susideda iš smulkmenų.

- Daugelis dailininkų skirsto darbus į parodinius ir neparduodamus. Tie paveikslai dažnai gerokai skiriasi.

- Prisipažinsiu, kad seniau ir aš taip dariau. Sunkiai sekėsi. Reikėjo ieškoti pragyvenimo šaltinių. Kambarius buvau pradėjęs dažyti. Vėliau nusprendžiau nebeapsimetinėti, tapyti taip, kaip man patinka. Kas bus, tas tegu būna. Keista, bet tada mano paveikslus pradėjo pirkti. Man atrodo, kad tokie dalykai: vienas sau, kitas pardavimui yra komunizmo liekana: viena sau, kita susirinkimui ir t.t. Dvigubas žaidimas. Tas pats su paveikslais. Tarsi pasityčiojimas iš pirkėjo. Žinoma, galima kokią suvenyrinį darbėlį padaryti. Jei apsimeinėsi, iki galo neišbaigti būna ir darbai sau, ir pardavimui. Galų gale turi pasilikti prie vieno. Išmesiu menis ir kalsi pinigų arba eisi link menų. Gal daugeliui tie darbai nepatiks, bet atsirastų tokių, kurie juos vertins. Kaip sako užsieniečiai: „sąžiningas biznesas yra pelningesnis“. Geriau prarasti pinigų, negu gerą vardą.

- Parodoje mačiau įvairių laikotarpių darbus. Jie labai skirtingi.

- Pergyvenimą išbandžiau įvairias technikas, tapybos stilius. Būna taip: tapau tapau vienu stiliumi ir staiga tarsi kažkas persijungia. Pereinu prie visai kitos technikos. Tada jau nebegaliu sugrįžti prie ankstesnės. Buvo tokių atvejų, kai manęs prašė nutapyti paveikslą ankstesnio periodo stiliumi - nebegalėjau. Tačiau net keista, bet mano darbus atpažįsta. Matyt, turi jie kažką bendro. Vienu metu pinigų visai nebebuvo, o valgyti reikia, tai ėmiau pašyti

pagal užsakymus šventus paveikslus. Tie, kurie mano darbus matę, pasižiūri į juos ir sako: „Čia - Griniaus“. Nepasislėpsi. Beje, piešiant šventus paveikslus ėmė labiau sekti. Dabar savo darbus dažnai tapau pagal Šventą Raštą (Nojaus, Adomo ir Ievos tema). Paskutinius mano darbus reikia žiūrėti iš kelių atstumų, tik tada jie „matosi“: iš kelių metrų nuotolio - dekoratyviniai akcentai, abstraktinis vaizdas, iš vidutinio atstumo - siužetas, o iš arti - visokie įdomūs akcenteliai. Mano nuostata - du kartus nedėtis spalvos toje pačioje vietoje. Jei sukrauni kelis sluoksnius, nebelieka spalvos skaidrumo. Galėčiau išleisti knygą „Nusipiešk pats“ (juokiasi). Piešinius pasidauginų, o tapyti gali kiekvienas. Taip kaip seniau būdavo vadovėliai mokytis groti gitara ar akordeonu. O rimtai kalbant, tai pasaulyje tokia maišalynė, ir sunku žmogui atrasti jame savo vietą. Tokių tapytojų, kurie iš karto pataiško į dešimtuką, yra nedaug, kitų darbai daugiau ar mažiau konjunktūriniai.

- Kokių dailininkų tapyba jums artimiausia?

- Seniau labai patiko S.Dali, dabar J.Boschas, P.Breigelis. Tiesą pasakius, aš nieko tikro nematęs, tik reprodukcijas. Dabar, nuvažiavęs į Vilnių, nueinu į parodas, anksčiau specialiai neidavau, vengiau įtakos, juk netyčia ką nors pasiimi, kartais tai net užgožia tavo stilių. Dabar man prikiša, kad seku Repšį, o aš jo darbų reprodukcijas mačiau tik „Jaunimo gretų“ žurnale. Manau, kad mano tapymo stilius artimesnis Juchnevičiui. Visi vienas iš kito kažką pasiima, dėl to neparatina žiūrėti daug svetimų darbų.

- Jūsų darbus gali pamatyti Amerikoje, Izraelyje, turite didelį užsakymą (40 paveikslų) iš Vokietijos. Tikriausiai tapote dieną naktį?

- Dirbu 25 valandas per parą (juokiasi), bet net tiek laiko per mažą. Vienas tikrai

nesuspečiau. Turiu savo pagalbininkus, kurie padaro paruošiamąjį darbą: porėmius, faktūrą. Tai juodas darbas, tikra terlionė. Man tada lieka daugiau laiko kūrybai. Aš piešiu ir dedu spalvas. Žinoma, visa tai brangiai kainuoja, o dar atskaičiavus pinigus už medžiagas pajamų lieka nedaug, bet užtai turiu malonumą tapyti.

Mano darbus dažniausiai pamatysi privačiose kolekcijose. Žadamos parodos Vokietijoje, Amerikoje, bet tikslūs datos dar nenumatytos. Vilniaus dailės salonai prašo darbų katalogų, o aš jų neturiu. Skaidres padaryti taip pat pas mus labai sudėtinga. Manau, kad nusipirksiu videokasetę ir nufilmuosiu visus paveikslus.

- Dailė jūsų šeimoje jau tradicija?

- Tėvas mokėsi Dailės institute Kaune. Buvo jau ketvirtame kurse, kai jį išvežė į Sibirą. Kai grįžo (tremyje išbuvo apie 10 metų), saugumas pasikvietė, pažadėjo leisti pabaigti studijas, jei sutiks bendradarbiauti. Tėvas atsisakė ir liko dailininkas be diplomo. Mama lydėjo tėvą į tremtį, savo noru, tarsi dekabrysto žmona. Aš gimiau Sibire. Apskritai, esu internacionalistas Lietuvos požiūriu: tėvai suvalkiečiai, gimiau Sibire, augau Panevėžyje (Aukštaitijoje), o mokslus baigiau Šiauliuose - žemaitiškoje miesto dalyje.

- Dailininko diplomo neatsisakėte, o į Dailininkų sąjungą nestojote. Kodėl?

- Kai norėjau, nepriėmė. Anksčiau būdavo visokie skirstymai, talonai, sąjungos nariams daugiau privilegijų, matyt, dėl to nenorėjo daug priimti. Dar imsiu ir nušvilpsiu koki baldų taloną (juokiasi). Susirinkimai taip pat daugiausia buitiniai-gamybiniai. Manęs jie nedomino. Apie meną nebuvo kalbama, o mano buitis matote kokias... Kambarį nuomuoju, baldai ne mano, tik vienas fotelis ir plokštelės.

- Sako, kad jūs tapote, muzikai grojant, be to, pats grojate.

- Skambinau gitara mokykloje, institute ir dabar kartais paimu ją į rankas. Seniau grodavau su draugais, o dabar toks mūsų amžius, kada kompanija nereikalinga, nuo 30 iki 50 metų dauguma gyvena žiūrėdami į savo bambas. Liko muzikavimas tarsi pažaidimas. Vyrai kaip vaikai. Jie visą gyvenimą žaidžia: vieni su muzika, kiti su moterimis, treči su mašinomis.

Tapydamas klausau geros muzikos. Stilius nesvarbu: rokas, džiazas, džiazrokas, opera, kad tik nebūtų saldu.

(Nukelta į 6 psl.)

Gyvenime minimalistas, kūryboje - maksimalistas

(Atkelta iš 5 psl.)

- Kai kas su nostalgija prisimena senus "gerus" laikus.

- Man dabar geriau gyventi. Seniau buvo sriubos puodas panosėj, o kas daugiau? Prisimenu parodas. Darbus atrinkinėdavo kažkaip keistai. Vienus priimdavo, kitus (niekuo ne bloges-

nus) atmesdavo.

- Jūsų darbai buvo eksponuojami parodose?

- Dalyvavau parodose kartu su kitais miesto sekcijos dailininkais. Buvo surengta mano personalinė paroda, bet į jos atidarymą beeidamas atradau naują tapymostilių, kuriuo ir dabar dirbu, grįžau namo ir puoliau tapyti.

Taip ir nenuėjau į savo personalinę parodą.

* * *

"Tapyba - gyvenimas". Gal ir banaliai skamba šis posakis, bet toks iš tiesų Algirdo Griniaus gyvenimo būdas. Kūrybai jis atiduoda viską. Pats sako: "Gyvenime esu minimalistas, tapyboje - maksimalistas". Apie A. Griniaus

darbus būtų galima ilgai kalbėti, bet palikime tą menotyrininkams. Galima pasakyti tik tiek: net diletantas, pamatęs kelis Algirdo Griniaus paveikslus, niekada jo darbų nesumaišys su kitais.

Kalbėjosi **Virginija JANUŠEVIČIENĖ**